

314

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC SREDA 20. JAN. 1993
Letnik XLVIII. Štev. 3(2688)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil. 40 tolarjev
P. b. b.

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Tržič
1
P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Sušnik"
Na gradu 1
62390-Ravne na Koroškem - SLO
SLOVENSKI VESTNIK, Tavriserstr. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-DZS, p.p. 171, 61000 Ljubljana

Protestna akcija študentov

V noči s ponedeljka na torek je pred glavnim vhodom v celovško univerzo zrasel dokaj velik zid. Z njim študentje izražajo svoj protest proti nameravani ukinitvi študijskih meri filozofije in pedagogike. Pod nagrobno tablo so položili tudi žalni venec. Da bi njihov zid le zdržal močne pritiske z Dunaja!

Pozdravni telegram je poslal tudi Werner Schneyder, avstrijski kaba-retist:
Volksbegehren - Haider begehrt ein Volk. Hoffentlich bekommt er keines.
(Ljudska zahteva - Haider zahteva ljudstvo. Upajmo, da ga ne bo dobil).

Veriga luči veličastna demonstracija tolerance

Platforma ljudje proti mržnji do tujcev, prireditelj verige luči, se je nadejala veliko udeležencev, na celovški Novi trg pa jih je prišlo več, kot je bilo pripravljenih bakel. Prvih tisoč je kaj hitro pošlo, prinesli so dodatne, mnogi pa so jih prinesli s seboj. Blizu 4000 ljudi je s svojo prisotnostjo in z lučmi izrazilo solidarnost s preganjanimi, brez vzroka osovraženi. Nismo demonstrirali le zanje; gre za nas vse. Vodilo demonstracije pa je bil predvsem razum in skrb za bodočnost, skupni imenovalec tako političnih kot verskih skupno-

sti.
Dr. Marjan Sturm, predsednik ZSO, je poudaril, da hočemo z demonstracijo pokazati, da znamo politično razpravljati tudi drugače in da smo pripravljeni iti za demokracijo tudi na cesto. Namestnik deželnega glavarja dr. Peter Ambrozy (SPÖ) se je ljudem zahvalil, da so prišli izraziti svoje stališče v času, ko nedaleč od nas človeško življenje nima vrednosti. Humanost mora ostati temelj za bodočnost človeštva. Superintendant evangeličanske cerkve mag. Herwig Sturm je opozoril na

nevarnost, da razvrščajo ljudi po skupinah in jih imenujejo tujce - nekoč so to delali z Židi ali pa z rdečelasci - največja vrednota je človeško dostojanstvo.
Deželni poslovodja ljudske stranke Klaus Wutte je obsodil referendum, kajti politika mora biti za ljudi in ne proti njim. Franz Marenits (Zelena alternativa) je podčrtal cinizem tega referenduma, ki da svobodnjakom služi le kot predvolilna propaganda, hkrati pa naj bi preizkusili učinkovitost strankinega aparata.
Beljaški župan Manzenrei-

ter je pozval tudi svoje politične kolege, naj začnejo ukrepati in prenehajo taktizirati. Nastopiti je treba proti tistim, ki gradijo zidove tam, kjer bi morala vladati odprtost.
Spregovorila sta še Guido Steiner, zastopnik visokošolcev, in mag. Peter Kaiser, deželni poslanec SPÖ, ki je dejal: „Referendum, ki je uperjen proti človeku, ljudem, zahteva natančno tak odgovor, kakršnega smo pripravili danes - z morjem luči nastopiti proti omračenosti pobudnikov referenduma.“
S.W.

Blatnikova na 24. mestu

Deželno vodstvo SPÖ je na osnovi volitev dokončno določilo kandidatno listo za deželnozborske volitve. Kandidatka Delovne skupnosti Narodnosti v SPÖ Ana Blatnik je potemtakem zasedla 24. mesto. Glede na dejstvo, da člani deželne vlade prepustijo svoje poslanske mandate, bo Blatnikova prišla v deželni zbor, če bo SPÖ dobila 18 mandatov. Ob preteklih volitvah ji je za dosego 18. mandata manjkalo približno 600 glasov. Poleg tega ima tudi možnost, da zasede poslansko mesto, če kak poslanec iz poklicnih ali drugih razlogov zapusti deželni zbor.

Katoliška akcija zavrača očitke FPÖ

Katoliška akcija krške škofije zavrača očitke svobodnjakov v zvezi s podpisovanjem ljudske zahteve in v svoji izjavi za tisk pravi:
1. Katoliška akcija ni izdala nikakršne izjave za ali proti podpisovanju. Očitek, da Cerkev v tej zadevi deluje „s priznice“, je proti Katoliški akciji kot laični organizaciji neutemeljen.
2. Vsem katolikom je prepuščeno, da v vseh politično-moralnih vprašanjih zavzemajo stališča iz osnovnih pozicij krščanske vere. Iz tega vidika cerkve nihče ne more prisiliti k molku.
3. Predsedstvo Katoliške akcije na Koroškem vztraja na tem, da se posamezniki odločajo za podpis ali proti po svoji vesti.

Slovenija priznana pred enim letom

Generalni konzul Republike Slovenije v Celovcu dipl. inž. Jože Jeraj je povabil novinarje na tiskovno konferenco ob obletnici, ko je tudi Avstrija priznala Slovenijo za samostojno in suvereno državo. Prav tako pred enim letom sta se državi dogovorili za diplomatske odnose, pri-

znanje pa je pomenilo tudi politično voljo za nadaljevanje prijateljskih in dobrih sosedskih odnosov v politiki, kulturi, znanosti in gospodarstvu.
Po trimesečnem moratoriju, ki je potekel ob koncu oktobra 1991, se je Slovenija

nadejala mednarodnega priznanja že prej, zato je bilo v tem pričakovanju dovolj nestrpnosti in razočaranj. Prve so s priznanji pohitele nove države, ki še same niso bile priznane. Doslej je to storilo 105 držav, s 77 pa ima Slovenija diplomatske odnose.
Z Avstrijo je Slovenija v minulem letu uredila vrsto pomembnih vprašanj: o bilateralni zunanjetrgovinski povezavi, o letalskem prometu in konvencijo o socialni varnosti. Avstrija je eden najvažnejših partnerjev Slovenije - v blagovni izmenjavi na tretjem mestu v uvozu in na petem v izvozu. Dokaz dobrega gospodarskega sodelovanja vidi Jeraj tudi v tem, da je izvoz iz Slovenije v Avstrijo porasel za 30 %, v obratni smeri pa za 11 %. Delež Avstrije pri vlaganju v Slovenijo znaša kar 27 %. Ob

obiskih državnikov pa so se dogovarjali predvsem o prevozništvu, razvoju prometne infrastrukture in energetskem pospodarstvu, pa tudi o zunanjih trgovini, bančništvu in zavarovalništvu.
Vodja slovenskega konzulata Jeraj vidi tudi pozitiven razvoj v odnosih med avstrijsko vlado in slovensko narodno skupnostjo na Koroškem. Nedvomno pa bi se položaj koroških Slovencev zaradi boljšega sodelovanja lahko še izboljšal. Zato je še posebej podčrtal čimprejšnje reševanje odprtih vprašanj kot n.pr. dvojezična kvalifikacija ravnateljev dvojezičnih šol, razširitev radijskega in televizijskega programa v slovensčini in razvoj dvojezičnih vrtcev. Morali pa bi najti tudi možnost, da bi na Koroškem lahko spremljali televizijski program iz Slovenije, prav tako pa je generalni konzul zahteval, da se bo prizadeval za več mejnih prehodov med Slovenijo in Avstrijo.
S.W.

Novi predsednik Združenih držav Amerike zdaj tudi uradno prevzema svoje dolžnosti. Kaj se bo spremenilo, če vaje edine še preostale supersile prevzame nov človek, ni pomembno le za Američane, temveč tudi za ves svet.

V preteklih tednih se je izkazalo, da v zunanji politiki ne bo prišlo do večjih sprememb. Kazensko vojaško akcijo v Iraku je

KOMENTAR

dr. Kristijana Schellandra

Kaj lahko pričakujemo od Clintona?

odobraval tudi Clinton, ki pred enim tednom uradno še ni bil poslušni predsednik, glede drugih pomembnih mednarodnih vprašanj pa je že prej izjavil, da bo nadaljeval dosedanje zunanje-politično usmeritev. V naši geografski regiji nas seveda posebno zanima, ali bo nova administracija glede nastopanja proti genocidni politiki srbskih sil in krvavega teptanja človekovih pravic v Bosni in drugih predelih bivše Jugoslavije postala pogumnejša. Upati je, da ne bo nadaljevala Bushove politike, ki je bil pripravljen „varovati človekove pravice“ v prvi vrsti tam, kjer je nafta več vredna kot kri. V besedah je Clinton – vsaj v volilnem boju – zagovarjal odločnejše nastopanje proti srbski agresiji.

Gotovo pa je, da bo po dvanajstletni republikanski vladi v socialni in gospodarski politiki prišlo do večjih sprememb. Clinton je na volitvah zmagal predvsem zaradi obljub na teh področjih.

Reagan in Bush sta nedvoumno dajala prednost bogatim in špekulantom, za veliko večino Američanov pa so se socialno stanje, možnosti za izobraževanje in zdravstveno varstvo stalno slabšali. Posebno občutno so se posledice te politike izražale v sklopu gospodarske krize, ki je po vojni proti Iraku pred dvema letoma peljala v najhujšo recesijo po drugi svetovni vojni.

V socialni politiki namerava Clinton uvesti boljše zdravstveno varstvo predvsem za otroke ter izboljšati šolski sistem in izobraževanje vajencev, ker gospodarstvu primanjkuje ustrezno kvalificiranih delojemalcev. Bogatim slo-

jem namerava naložiti višje davke in davčno razbremeniti srednje in nižje sloje.

V nasprotju s prejšnjima predsednikoma želi nova administracija dati poseben poudarek javnim investicijam. S pomočjo državnega proračuna naj bi financirali gradnjo cest, izobraževalnih ustanov, javnih prevoznih sredstev in drugih infrastrukturnih investicij. Po načrtu Clintonovih svetovalcev pa naj kljub temu ne bi prišlo do zvišanja deficita v državnem proračunu. V koliko mu bo to uspelo uresničiti brez korektur, je težko oceniti, ker mu je Bush za leto 1992 zapustil še znatno višji deficit kot je bilo pričakovano.

Vsekakor naj bi se načrtovane javne investicije financirale preko radikalnega znižanja proračuna za obrambo in zvišanja davkov za bogate.

Čeprav je zelo vprašljivo, v koliko bo Clintonu zaradi zapuščine prejšnjih dveh administracij v praksi res uspelo uresničiti obljube, njegov nastop daje vsaj pozitivne signale: medtem ko je pod Reaganom in Bushom ter pod evropsko zastopnico te politike Margaret Thatcher politika tudi uradno propagirala zmanjševanje in omejevanje socialnih pravic, potiskala gospodarsko šibke na rob družbe, pomagala bogatim postajati še bogatejši in javne investicije razglašala za neke vrste komunistično zlo – s posledico visoke brezposelnosti in rastoče socialne bede – gre Clintonova gospodarska in socialna filozofija vsaj v načrtu v nasprotju in pravilno smer. To pa nima velikega pomena samo za Ameriko.

med Avstrijo in Slovenijo. Sporazum bi omogočil Sloveniji hitro in učinkovito pomoč na gospodarskem področju, kakršno predlaga tudi gospodarsko-znanstveni inštitut. Jeraj je poudaril, da to ne bi koristilo samo Sloveniji, ampak bi se tudi avstrijsko gospodarstvo laže uveljavilo na slovenskem trgu. Dr. Ambrozy je obljubil, da se bo o vsem tem pogovarjal z zveznim kanclerjem Vranitzkim.

Zeleni za spremembo volilnega reda

V znamenju priprav na deželnozborske volitve je preteklo nedeljo potekala deželna konferenca koroške Zelene alternative. Zeleni zahtevajo spremembo koroškega volilnega reda, ki bi manjšim strankam omogočal vstop v deželni zbor. Po zgledu zveznega volilnega reda naj bi tudi deželni volilni red uvedel 4-procentno klavzulo. Zelena alternativa je v tej zadevi sprožila razgovore z vsemi zunajparlamentarnimi strankami in dosegla konsenz glede zahteve po spremembi koroškega volilnega reda. Le EL se razgovora ni udeležila, čeprav bi sprememba volilnega reda tudi njej koristila.

V prihodnjih mesecih do spomladi bo Zelena alternativa pripravila programske smernice za volilni boj. Poslovodja zveznega vodstva Zelene alternative Peter Altendorfer je v svojem poročilu nakazal razvoj stranke in poudaril, da je Zelena alternativa postala stranka s stabilnim volilnim telesom. Zdaj gre za to, da se stranka uveljavi tudi povsod tam, kjer še ni zastopana v deželnih zborskih.

Poslanica in govornica manjšin Terezija Stoisić je v svojem poročilu poudarila vprašanje tujecev in azilantov.

Zelena alternativa se prizadeva za tolerantno in human odnos do tujecev.

Iz ZSO:

KOKS od mrtvih vstal ...

Marjan Pipp, samozvani poslovodja tako imenovanega KOKS-NSKS je po enoletnem molku spet opozoril nase. Poziva, da naj mu organizacije posredujejo proračune za leto 1993, ki jih bo KOKS-NSKS obravnaval in posredoval slovenski vladi. Za to ga niti ni pooblastila slovenska vlada, kaj šele, da bi bil KOKS-NSKS predstavniško telo. ZSO zato sporoča, da je poziv KOKS edinole poziv NSKS, ki je brez pomena. Ko se bo nova slovenska vlada formirala, bo tudi jasno, kakšni bodo odnosi do manjšin v zamejstvu.

SLOVENSKI VESTNIK

Poročilo sprožilo polemiko

Poročilo v ponovoletni številki Slovenskega vestnika pod naslovom Gradiščanski Hrvati proti etnični zbornici je sprožilo pravo polemiko. V odgovoru nanj nas je tajnik Centra avstrijskih narodnosti obtožil napadov na center in njegovega predsednika Karla Smolleja in dodatno še širjenja laži. To pa je preveč! Že v prejšnji številki smo z objavo prispevka, ki govori ravno o nasprotnem, Hubertu Miklu odgovorili, da „laži“ ne izvirajo iz našega uredništva. Tokrat sta se nam oglasila Manfred Čenar, predsednik Hrvatskega akademškega kluba, in Gabriela Novak-Karall, tajnica Gradiščansko-hrvatskega kulturnega društva na Dunaju. Njuno pismo objavljamo v celoti, v želji, da tudi bralci ločijo resnico od laži, stvarno poročanje od napadov.

Uredništvo

Kroatischer Akademikerklub

Schwindgasse 14/10
1040 Beč/Wientel.: 0 222 - 505 71 06 od. 504 61 52
fax: 0 222 - 505 71 06

Burgenländisch-Kroatischer Kulturverein in Wien

An den Slovenski Vestnik
Tarviserstr. 16
9020 Klagenfurt/Celovec

Wien/Beč, 11. 1. 1993.

Sehr geehrte Damen und Herren!

Zu den Behauptungen des Herrn Hubert Mikel in seinem Leserbrief an den Slovenski Vestnik nehmen wir als Betroffene wie folgt Stellung.

Auf Ersuchen des Herrn Smolle waren wir zu einem Gespräch mit Karel Smolle über das von ihm propagierte Modell der Ethnokammer bereit. Dieses Gespräch mit den Vorsitzenden des Kroatischen Akademikerklubs und des Burgenländisch-Kroatischen Kulturvereines, bei dem auch Hubert Mikel anwesend war, fand am 26. November 1992 im Kroatischen Akademikerklub in Wien statt.

Karel Smolle hat bei dem Gespräch seinen Vorschlag präsentiert, der leider für die Burgenländischen Kroaten nicht in Frage kommt. Der vorgelegte Vorschlag ist aufgrund der speziellen Situation der kroatischen Volksgruppe im Burgenland nicht im Interesse der Burgenländischen Kroaten. Es ist zu erwarten, daß dessen Realisierung schwerwiegende Nachteile mit sich bringen würde. Darüber hinaus würde die Ethnokammer jenen Teil der kroatischen Volksgruppe, der in Wien lebt, und das sind immerhin ca. 30%, völlig aus der Volksgruppenpolitik ausschließen. Das gleiche hätten übrigens die Slowenen in der Steiermark zu erwarten. Das haben wir Herrn Smolle auch mitgeteilt. Aus Gründen der Höflichkeit haben wir uns aber gerne bereit erklärt, die Frage weiter zu diskutieren, sobald Herr Smolle brauchbarere Vorschläge vorlegt.

In der gemeinsamen Sitzung aller relevanten Organisationen der Burgenländischen Kroaten am 19. Dezember 1992 in den Räumlichkeiten des Kroatischen Kulturvereines im Burgenland haben wir ebenfalls die Frage der Ethnokammer bzw. das von Herrn Smolle vorgelegte Modell diskutiert und einhellig abgelehnt. Verwiesen wurde auch auf die zahlreichen negativen Stellungnahmen, die aus slowenischer Sicht zu diesem Thema vorliegen.

Es wundert uns daher sehr, daß Hubert Mikel falsche Behauptungen über Gespräche aufstellt, obwohl er teilweise selbst anwesend war. Eine derartige Politik dient unserer Meinung nach nicht der gemeinsamen Vorgangsweise der Volksgruppen und stellt eine weitere Zusammenarbeit mit den derzeitigen Verhandlern des Volksgruppenzentrums ernsthaft in Frage.

Falsch ist auch die Behauptung des Herrn Mikel, die Burgenländischen Kroaten hätten dem Volksgruppenzentrum den Auftrag gegeben, einen Gesetzesentwurf auszuarbeiten. Selbst der Kroatische Kulturverein, der als einzige kroatische Organisation Mitglied im Verein "Volksgruppenzentrum" ist, hat bekräftigt, daß von ihm kein diesbezüglicher Auftrag ausgegangen ist.

Manfred Čenar,
predsjednik HAK-a

Gabriela Novak-Karall,
tajnica HGKD-a

Jeraj za trovinski sporazum

Generalni konzul R. Slovenije dipl. inž. Jože Jeraj se je ob obisku pri namestnikih deželnega glavarja Ambrozyju in Reichholdu zavzel za mednarodni trgovinski sporazum

Milošević kot golob miru

JOŽE ROVŠEK

Vsem tistim, ki so s prstom kazali na Miloševića, da je kriv za krvavo vojno na Hrvaškem in še bolj okrutno v Bosni in Hercegovini, je ob nedavnih ženevskih pogajanjih zastal dih. Po vztrajnem vabljenju obeh soprorednikov konference o nekdanji Jugoslaviji, Cyrusa Vancea in lorda Davida Owna, se je Milošević vendar odločil odpotovati v Ženevo. To je bilo njegovo prvo potovanje po sodelovanju na Londonški konferenci ob koncu avgusta lani. Milošević pred odhodom ni pozabil ponoviti svojega znana gesla, da vsi vedo, da Srbija ne sodeluje v tej vojni. Dodal pa je še: „Čprav na dogodke nimamo velikega vpliva, bomo storili vse, kar je v naši moči, da končamo to okrutno vojno.“

Čprav se je ob njegovi

lahko vede državotvorno. Njegovega popravka, da imajo Srbi v BiH pravico do mednarodne legalitete, s čimer naj bi bili država v državi, v ustavnih načelih sicer ni, kar pa Karadžić smatra za vzporedno pot k istemu cilju.

Ženevski kompromis je dejansko omogočil „uspeh“ vsem pogajalcem: Karadžiću s premostitvijo imenovanega člana, Izetbegoviću s tem, da Bosna ostane federalna država desetih provinc, Tudjmanu in Bobanu, da bo hrvaški vpliv odločujoč na skoraj tretjini ozemlja te države, največ pa je pridobil prav Milošević. V Ženevo je prišel kot kandidat za vojnega zločinca, iz nje pa je odletel kot golob miru.

Milošević je v tej umazani vojni nedvomno najbolj spreten politik. Nikdar si neposredno ne umaže rok. Kadar je potrebno, zna molčati in v ospredje potisne

izjavi marsikdo nejeverno nasmehnil, pa je Milošević dejansko presenetil svetovno politično javnost. Medtem ko je vodja bosanskih Srbov na pogajanjih deloval kot jastreb in je bil do skrajnosti nepopustljiv v svojih zahtevah za pravice Srbov v Bosni, pa je Milošević deloval umirjeno, razsodno, prav nasprotno od svojega bosanskega sonarodnjaka. Pokazal se je kot velik mirovnik in prevzel vlogo posrednika med Vanceom in Oonom in Karadžićem. Vseskozi je dajal vtis, da sicer nima odločilnega vpliva, a se kljub temu z velikim naporom zavzema, da bi mu uspelo izposlovati Karadžićev pristanek na ustavno ureditev BiH. V tem smislu sta Owen in Vance pristala na kozmetičen popravek in določilo o konstitutivnosti narodov prenesla v prvo točko. To pa naj bi Karadžića tudi zadovoljilo in njegovim bosanskim Srbom dalo vtis o njegovi uspešnosti. Karadžić je namreč uvrstitve tega določila na prvo mesto ocenil kot zagotovilo, da se srbski narod v BiH

druge. Takih žrtev pa je že zajeten spisek: generali Kadrijević, Adžić, Mladić Panić; zunanji ministri Prlija, Jovanović, Džukić, prejšnji premier Panić in predsednik zvezne države Dobrica Čosić, v notranjnosrbskih odnosih pa Šešelj, Arkan, v kninski krajini Babić in predsednik srbske republike v BiH Karadžić.

Milošević se je iz Ženeve vrnil kot zmagovalac. Begograjčani so spet zadihali. Pridobil je čas, pomagal bo prepričati bosanske Srbe, naj potrdijo Karadžićev pristanek, zahod vojaško ne bo interveniral. Najvažnejše za Miloševića pa je, da sta mu Vance in Owen baje obljubila, da se bosta vsak pri svojem pokrovitelju. Vance pri Združenih narodih, Owen pa pri Evropski skupnosti, zavzela, da ga zaradi njegovega konstruktivnega sodelovanja in miroljubništva izbrišejo iz seznama morebitnih vojnih zločincev. Veliki zmagovalac Ženeve je torej veliki Slobostvari pa bodo na enak način. a z nekoliko drugačno taktiko tekla dalje.

Popis prebivalstva 1991:

Število koroških Slovencev se je dejansko znižalo

Razveseljiva vest po objavi podatkov iz ljudskega štetja 1991: po desetletjih nazadovanja se je število pripadnikov avstrijskih manjšin v Avstriji povečalo. Tudi pri Slovencih – vendar ne na dvojezičnem ozemlju južne Koroške.

Igor Schellander

Pri ljudskem štetju v maju 1991. leta je skoraj 80.000 Avstrijcev izjavilo, da govori enega izmed manjšinskih jezikov. Leta 1981 je to storilo le 52.000 ljudi. Število je torej naraslo za več kot eno tretjino! Potemtakem je zdaj najštevilnejša narodna skupnost gradiščanskih Hrvatov. Na Gradiščanskem in na Dunaju živi skoraj 30.000 oseb s hrvaškim pogovornim jezikom. Pred desetimi leti jih je bilo zabeleženih samo 20.000. Tudi število češko govorečih Avstrijcev se je povečalo za 10.000, gradiščanski Madžari pa so se v preteklih desetih letih 'razmnožili' z 12.000 na 20.000. Samo za primerjavo: ob zadnjem štetju v monarhiji je živelo na območju današnje Avstrije nad 250.000 ljudi z nemškimi materinim jezikom. Pred 2. svetovno vojno jih je bilo še vedno nad 150.000.

Na Koroškem ljudsko štetje beleži med 535.000 Korošci z avstrijskim državljanstvom 516.000 oseb (96 odstotkov) z nemškimi ter 14.100 oseb (2,6 odstotka) s slovenskim pogovornim jezikom. Deset let poprej so bili ugotovljeni 14.204 slovensko govoreči.

Interpretacija Avstrijskega centralnega statističnega urada, češ da to malenkostno nazadovanje končno pomeni razveseljivo zaustavitev dosedanjega očitnega nazadovanja števila pripadnikov slovenske narodne skupnosti na Koroškem, spriči nenadnega pozitivnega trenda pri drugih avstrijskih narodnostnih skupnostih izzveni nekoliko abstraktna.

Po objavi prvih okvirnih številk o avstrijskem prebivalstvu z manjšinskimi pogovornimi jeziki lani jeseni je statistični centralni urad zdaj predstavil prve podrobnejše podatke za Koroško.

Po teh tudi ob upoštevanju tako imenovanih 'vindišarjev' – jezikovna kategorija 'windisch' kot nekakšna bajna mešanica slovenskega narečja oz. kot politična kategorija je bila prvič uvedena v času nacionalsocializma, v uradnih štetjih pa je obstajala vse do leta 1981 – število slovensko govorečih ni večje od 15.000. Leta 1981 je bilo naštetih še 2.348 'vindišarjev', l. 1991 pa samo še okroglih 900. Če vindišarsko kategorijo prištevamo k slovensčini (večina avstrijskih jezikoslovcev jo vsekakor), je tudi 1991. leta števila slovensko govorečih v primerjavi s štetjem '81 znatno upadlo (od 16.552 na ca. 15.000). Samo za primerjavo: 1951. leta je na Koroškem (ob upoštevanju obeh kategorij, torej slovenskega in 'vindišarskega' pogo-

vornega jezika) bilo še nad 40.000 oseb s slovenskim pogovornim jezikom.

Zanimivo pa je, da je skupno število Slovencev v Avstriji sicer naraslo, če prištejemo 1700 štajerskih in 1800 dunajskih slovensko govorečih Avstrijcev, ki so jih tokrat naštetili.

Delež slovensko govorečega prebivalstva na Koroškem je v političnem okraju Velikovec (17 odstotkov) največji. Sledi okraji Celovec-dežela (7 odstotki) in Celovec-mesto (nekaj nad en odstotek). V ostalih koroških okrajih je okrog 200 oseb (nekaj manj od 1%) pri ljudskem štetju 1991 navedlo slovensčino kot pogovorni jezik.

Glede na občine pa statistika prikazuje naslednjo sliko: na Koroškem je devet občin z nad 700 prebivalci s slovenskim pogovornim jezikom – v teh občinah živi 60 odstotkov vseh Korošcev, ki so navedli slovensčino kot pogovorni jezik! Občine po vrstnem redu z absolutnim in relativnim številom slovensko govorečega prebivalstva:

Občina	zaokr. število	odstotek
Pliberk	1500	39
Železna Kapla/Bela	1200	42
Celovec-mesto	1200	1
Šentjakob v R.	1200	21
Bistrica p. Pliberku	900	45
Globasnica	800	52
Borovlje	700	10
Dobrla vas	700	12
Sele (Zell)	700	93
9 občin skupaj	8600	--

Glavno mesto Celovec, tako je mogoče razbrati iz teh podatkov, je glede na absolutno število slovensko govorečih tretja največja 'slovenska' občina.

Poleg omenjenega nazadovanja slovenskega pogovornega jezika na Koroškem podatki iz ljudskega štetja 1991 dokumentirajo regionalno različne razvoje. Tako je na primer nazadovanje slovensčine v občinah z doslej visokim deležem slovensko govorečih bolj izrazito kot v občinah z manjšim deležem slovensko govorečega prebivalstva. V slednjih je po podatkih zadnjega štetja delež celo rahlo narasel. V večini občin z najmanj 10-odstotnim de-

ležem slovensko govorečega prebivalstva se je potemtakem število slovensko govorečih v zadnjem desetletju nekoliko znižalo. Vendar, tako poudarjajo statistiki, je v teh občinah večinoma nazadovalo tudi število celotnega prebivalstva. Kljub temu je v nekaterih občinah nazadovanje slovensčine večje kot pa v koroškem splošnem povprečju. Tako na primer v Železni Kapli, kjer se je število slovensko govorečih v preteklih letih zmanjšalo za 300 oseb. Strokovnjaki to razlagajo z okoliščino, da gre pretežno za odmaknjene občine in kraje, iz katerih se prebivalstvo zaradi socialnih pogojev (zaposlitev) odseljuje v bližnje regionalne centre ali v mesta.

Potrdilo za to tezo vidijo v okoliščini, da se je na primer delež slovensko govorečih avstrijskih državljanov v Celovcu povečal za 30 odstotkov (ca. 250 oseb), v Beljaku pa za 70 odstotkov (60 oseb).

O pravilnosti tovrstnih uradnih podatkov so predstavniki slovenske narodne skupnosti do zdaj vedno odkrito dvomili, saj so v času povojne Avstrije narodnostna mržnja, grožnje in socialni pritiski pri delu slo-

venskega prebivalstva povzročili strah pred priznavanjem in nagnjenost k asimilaciji.

Sprememba trenda, ki jo zlasti predstavniki avstrijskih Hrvatov, Čehov in Madžarov povezujejo s preobratom v bivših socialističnih matičnih državah in z novo, ekonomsko pogojeno atraktivnostjo svojih jezikov, na Koroškem očitno ni učinkovala. Odgovor na vprašanje, zakaj je tako, bo verjetno težko dobiti od strokovnjakov statistike. Je vzrok za še vedno staro stanje – kljub izboljšanju odnosov med Slovenijo in Koroško – še vedno tako imenovana posebna politična in narodnostna klima na Koroškem?

Pohod na Arihovo peč

Organizatorji sporočajo, da bo letošnji spominski pohod na Arihovo peč prvo nedeljo v februarju, torej 7. februarja

KULTURNI KOTIČEK

Ob Slovenskem plesu

Ker se letošnjega Slovenskega plesa nisem udeležil, sem čas porabil za premislek, pogled nazaj in naprej.

Kje so vzroki, da neka prireditev ostane privlačna preko štirideset let? Gotovo so organizatorji prvega Slovenskega plesa dr. Mirt Zwitner, Milan Breznik, dipl. trg. Brežjak in drugi imeli v mislih družabno srečanje vseh koroških Slovencev. Še danes velja, da si ob vseh težavah enkrat na leto privoščimo sproščen večer in noč. Tedaj pa smo prišli s podeželja v Celovec in pokazali: tudi to smo koroški Slovenci. Še posebej smo bili ponosni na vrhunske ansamble iz Slovenije: Avsenike, Planšarje, Slake itn. Kakšno doživetje je bilo, ko je nastopal Big Band RTV Ljubljane še pod vodstvom Bojana Adamiča in pozneje Jožeta Privška, ali ob kulturnih vložkih na plesih z vrhunskimi ustvarjalci; omenim naj le basista Vladka Korošca, Slovenski okteti in in in. Mnogi nemško govoreči Celovčani so izrabljali te priložnosti in obiskali naš ples.

Živa povezava manjšine z matico, ki tedaj ni bila tako neosporavana, je bila za SPZ samoumevna.

Razvoj je šel dalje. Ker je tedaj moralo biti pri koroških Slovencih vse v dvoje, je bil tudi poskus akademskega plesa, ki pa se v tej obliki in uveljavil. Po nastanku slovenske gimnazije in s še večjo prisotnostjo

Slovencev v Celovcu se je uveljavil tudi gimnazijski ples in zelo razveseljivo je, da ta služi maturantom.

Sedaj že zelo uspešno tudi razna društva organizirajo svoje plesne, ki imajo družabni in pridobitniški značaj, saj si tako društva zagotovijo nekaj sredstev za svojo dejavnost.

Tudi Slovenski ples, ki je med koroškimi Slovenci utrdil prepričanje, da je treba poleg kulture gojiti tudi družabnost, se bo moral preobraziti v pridobitniško prireditev.

In še eno pridobitev opazim v tem štiridesetletnem razvoju. Si je ob poslušanju ansambla Bojana Adamiča kdo predstavljal, da bomo na slovenskem obrobju nekoč imeli tudi naš BIG BAND?

Sicer še ni tako „big“, kot bi moral biti, a vseeno, tu je in če bodo(mo) znali malenkostne ideološke prepire politikov, ki segajo v kulturo, podrediti višjim interesom, bodo(mo) v kulturi na pravi poti. Kako je že rekel predsednik ene od političnih organizacij koroških Slovencev na zadnjem občnem zboru? „Medtem ko v kulturi še nekako gre, je v politiki slabše“. Zato politike prosim: ne vmešavajte se, podpirajte kulturo. Zgornji primer kaže, da je predvsem na kulturnem področju napredek, s katerim se lahko ponasamo in ki zagotavlja naše preživetje.

Hanzi Weiss

Pet let Založbe Wieser

Z joto in kraškimi pršutom je založnik Lojze Wieser pogostil prijatelje in znance in tako proslavil prvo „petletko“ trdega, a uspešnega delovanja založbe, s katerim je skušal senzibilizirati nemško javnost za kulturno področje jugovzhodne Evrope. „Pet let delovanja v času, ko nam tuji menda jemljejo delovna mesta in literaturo s tem, da jo prinašajo,“ je rekel Lojze.

Kakšno je v resnici zanimanje nemško govorečih bralcev za njim tuje kulture oziroma umetnost?

Primarno zanimanje je slabo, ko pa ti uspe koga motivirati, ostane zvest in to mi daje upanje. Pripravljenost za odkrivanje in sprejemanje nekaj novega narašča. Vendar je treba imeti dober občutek za to, kaj bo v tem svetu kratkotrajnih senzacij preživelo.

Kako ocenjuješ položaj kulture v teh razburkanih časih?

Porazno je. Z vsemi temi ločitvami so pogledi vedno bolj „zaplankani“, namesto da bi se dogajalo obratno. Uniformiranost in enostranskost naraščata tudi med umetniki. Če samo pomislim na srbske, pa tudi hrvaške intelektualce, ki se sploh ne oglašajo, se nehote spomnim na trideseta leta v Nemčiji – tudi tam je inteligenca potrebovala štiri leta, da je prepoznala Hitlerja. Pa tudi v Avstriji intelektualci ocenju-

jejo to vojno kot nekakšno rodovno maščevanje, ne pa kot nevarnost za tretjo svetovno vojno. Nekoč se je na veliko demonstriralo proti Vietnamu, sedaj ko se bije boj med civilizacijo in barbarizmom, pa so vsi onemeli. Tu se bije boj med staro in novo strukturo evropske ureditve. Več se v Evropski skupnosti govori o združevanju, bolj Evropa razpada.

Kaj pa Tvoji načrti za bodočnost?

Izdajati knjige.

Hvala za pogovor! S.W.

Prva predstava v slovenščini celovškega Mestnega gledališča

Intimnost in (kljub vročini) hlad skale v Felsentheatru sta prispevala k enkratnemu vzdušju ob premieri SUSN – utesnjenost, brezizhodnost, protest, ki naleti na granit, ženska kot mučena žival – edini luksuz, ki si ga lahko privoščiti, je norost. Še pred začetkom govornega teksta zopni, neartikulirani glasovi, neznozna nesposobnost lastne artikulacije.

V petih slikah je nemški avtor Herbert Achternbusch, angry man nemške gledališke scene, prikazal žensko današnje srednje Evrope kot resnično nosilko individualnosti in s tem vsega, kar življenje pravzaprav pomeni. SUSN 1 je na prvi pogled mestna frklja, z vso predrznostjo in uporom mladega človeka, ki pa slej ko prej podleže družbenim normam, ki jih narekuje vsezveličavna cerkev. V ozadju črne postave v talarjih, uniformiranost, ki postane očitna ob uniformiranosti irhastih hlač in šuplatlerjih. Igralka Nataša Barbara Gračner je z mladostno intenzivnostjo bila še najbolj uporna, upanje zbujujoča Susn.

SUSN 2 (Olga Grad) – muke ob poskusu podrediti se okolju, nečemu nadrejenemu („gospodinji“), čeprav pravega imperativa ni: ta je v njej sami in preostaja ji samo hlad, ki prihaja skozi odprto okno.

SUSN 3 – (Olga Kacjan) ženska z na videz urejenim življenjem; tu pa tam se upre, pa se že hkrati opravičuje za svoje izbruhe. Ranjena hoče raniti, pa ji tudi to ne uspe. Moški (v predstavi pod palmo, počitniško oblečen, zaposlen z „zaresnim“ delom), jo uporabi samo kot sredstvo za uresničevanje lastne eksistence, kot študij-ski objekt. Ženska je prisotna zato, da streže moškemu. Medtem ko se moški uveljavlja na račun SUSN 3, pa se je ta sprevrgla v končen upor, v

popolno norost in alkoholizem (SUSN 4 – Marinka Štern), saj je lahko samo tu identična. Pripravlja božično darilo za župnika, straniščno školjko zavija v stanjol, podarila mu bo svoje ekskreme in kozlanje. A tudi njo pohodi moška množica z glasnim, folklorističnim holarijo.

Delo sta iz nemščine prevedla režiser Edvard Miler in Tomaž Toporišič, dramaturg je bil T. Toporišič, izredno zreducirano sceno je osnovala Meta Hočevar, koreo-

grafijo pa Gordana Gašperin.

Režiser Edvard Miler je ostal Achternbuschu zvest – kljub povoženosti je ostal ženski lik pozitiven, saj je zmožen upora in krika, na koncu pa da prednost kaos pred konformizmom.

Vse štiri predstave v Felsentheatru so bile dobro obiskane in trdno sem prepričana, da SUSN ne bo ostala izjema v repertoarni politiki celovškega Mestnega gledališča.

S.W.

Simpozij „Pisatelji in nacionalizem“

Ljudska visoka šola Stöbergasse na Dunaju bo 30. in 31. jan t.l. priredila simpozij o nacionalizmu. Udeležba predavateljev bo mednarodna, poudarek pa bo na odsevu v literaturi v deželah bivše Jugoslavije in v vzhodni Evropi. Poleg Jana Trefulke iz Češke in Dušana Slobodnika iz Slovaške so organizatorji povabili še madžarska avtorja Istvana Eörsija in Istvana Csurko iz nekdanje Jugoslavije, Draga Jančarja iz Slovenije, Dragana Velikića iz Srbije, Alija Podrimjo iz Albanije in Nedjelka Fabria iz Hrvaške. Podijsko diskusijo bo vodil uveljavljeni pisatelj srbskega rodu Milo Dor.

Pretekli teden je lutkovno gledališče Maribor gostovalo na Koroškem in kar enajstkrat zaigralo predstavo Ave Lokošek „Muc vasuje, muc se ženi“. Oglevalo si jo je veliko število otrok, predvsem učencev ljudskih in glavnih šol, skoraj iz vse Koroške. Vsekakor uspešna in hvalevredna akcija Krščanske kulturne zveze.

ABECEČEDKE Lea Lugarič, Elena Messner, Zora Messner, Nadja Schellander, Andrea Sereinig, Čeda Schlapper, Lelja Vavti, in ABECEČEDEK Ilja Messner se vam predstavijo.

V četrtek, 21. 1. ob 16. uri

vam bodo

v Mladinskem domu v Celovcu

zaigrali lutkovno igrico

JUVITAJA

avtorice Mire Voglar v svoji priredbi.

Jezik je duša

Janko Messner

Naši poklicni Slovenci pišejo kar naprej o *dvojezičnih topografskih napisih*, kadar mislijo na table z dvojezičnim krajevnim imenom. Topografija je grška beseda za krajepis(je), krajepisni napisi pa je kopičenje besed z enakim pomenom (pleonazem); kaj če bi v prihodnje rekali bolj preprosto, vsakomur razumljivo: *d v o j e z i č n e k r a j e v n e t a b l e* ali pa – bolj obsežno – *dvojezični napisi*?

„Tudi pri predlogih za podpore smo v sosvetu vedno našli konsenz.“ Slovenski pravopis pravi za konsenz: privolitev, soglasje. Čemu takšna tujka? In tudi v tem primeru naj bi lektor SV pisca opozoril, da tega čudnega konsenza nihče ni zgubil, pa ga zato tudi najti ni mogoče! Kaj če bi mu svetoval glagolsko izražanje: tudi o predlogih...smo se z e d i n i l i, u j e m a l i, s m o s e s t r i n j a l i, s m o b i l i e n i h m i s l i. Saj vendar nismo Rimljani, da jo bomo na kraju narodovega življenja samo še po latinsko sekali.

„Toda to vprašanje ni več na tapeti, ker ustavni strokovnjaki ne vidijo možnosti za realizacijo...“ Že spet takšna nepotrebna rimljanščina! Zakaj namesto „možnosti za realizacijo“ ne bi rekel: „u r e s n i č l j i v o s t i“? A hujša stvar je to, kako ti naši poklicni predstavniki na Dunaju v vprašanji ravnajo: kar gor na tapete jih fliknejo kakor omlete, pa je. Potem jih pa po vsej podobi s tapeciranih sten luščijo in Vranicku na tapet mečejo, da si z njimi zobe kviri. Das kommt davon, bi človek lahko rekel, zakaj pa Nemcem na usta gleda, namesto da bi slovensko mislil: *t o v p r a š a n j e n i v e č v a ž n o, n i v e č p o m e m b n o!* (Da se ognemo rimljanskemu „aktualno“!) Mož je zamenjal dvoje: tapet-a in tapeta-e: Nemci pravijo: etwas aufs Tapet bringen = zur Sprache bringen, po slovensko: biti na tapetu, obravnavan biti, torej vprašanje je na tapetu (=na prevleki konferenčne mize), drugo pa je tapeta – stenska obloga.

Če bi slovensko mislil, bi se bil tej pasti ognil.

Na 6. strani taistega SV pa sekretar SPZ zavrže slov. kazalni zaimek „takšen“ in meni nič tebi nič – očitno za imenitno spremembo – iz rokava strese novo germanško besedo: *takvrsten* („*takovrstne prireditve*“). In potem doda še lenobni „pristop k preučevanju manjšinske problematike“: pristopajo k preučevanju samo tisti, ki se jim preučevanje ne ljubi, saj bi se ga drugače preprosto lotili. Pristopiš lahko h kakemu društvu, to pa že, pa tudi o pristopu na vrh (Anstieg) in sestopu z vrha gore (Abstieg) se da govoriti, ne pa o pristopu k delu: pridni se dela lot, pa je!

„Jokl“ zgleden model za koroško sožitje

V petek zvečer po zelo uspehi verigi luči proti sovraštvo do tujcev je bilo z zadovoljstvom napolnjeno vzdušje tudi ob odprtju kulturne taberne pri Joklnu v Bad-

zavedli tudi deželni in mestni politiki. Toliko na kupu jih je najti le malokdaj. Zbrali so se deželni glavar dr. Christof Zernatto, deželni poslanec mag. Peter Kaiser, mestni kulturni referent Siegbert Metelko, mestni referent za finance Zwick, predsednik ZSO dr. Marjan Sturm, tajnik NSKS Franc Wedenig in drugi. Močno je bilo tudi zastopstvo univerze in kulture.

Dr. Sepp Brugger se je ob otvoritveni slovesnosti zahvalil vsem svojim sodelavcem in poudaril namen kulturne taberne v smislu povezovanja obeh narodnostnih skupnosti in možnosti za njuno kulturno in alternativno izražanje. Deželni glavar Zernatto je izrazil željo, da bi bil Jokl samo začetek zблиževanja med obema narodnostnima skupnostma na Koroškem, za kar da se je prizadeval doslej in se bo tudi v bodoče. Marjan Sturm je poudaril pomen Joklna kot kraja uresničevanja modela

Dr. Sepp Brugger, družbenik Joklna

gasse 7. Gostinski prostor je bil nabito poln, televizijske kamere se brnele, bliskalo se je iz fotografskih aparatov. Družbeniki in številni prijatelji Joklna so imeli svoj dan. Zmaga: novi Jokl je zaživel. A ne samo ob točilni mizi, začel je delovati tudi na kulturnem in povezovalnem nivoju. Kot da so se tega

Deželni glavar dr. Christof Zernatto

Mag. Peter Kaiser v zastopstvu dr. Petra Abrozija

interetičnosti in interkulturalnosti, Franc Wedenig je zaželel poleg poslovnih uspehov tudi veliko uspeha pri izvajanju kulturne dejavnosti. Zelo emocionalen je bil urednik kulturne revije „Die Brücke“ Ernst Gayer, ki v Joklu vidi uresničitev ideje demokratičnosti družbe in kulture v njej. Spregovorila sta še Siegbert Metelko, ki je Joklnu pripisal vlogo obogatitve mesta in njegove kulture, mestni finančni referent Zwick pa je Joklnu za njegovo zunajgostinsko dejavnost obljubil izdatnejšo finančno podporo.

Deželni glavar je izročil tudi darilo, pepelnik v umetno kovanem stojalu z napisom „Deželno stalno omizje“.

Veliko lepih besed je bilo izrečenih, veliko obljub. Družbeniki Joklna in vodstvo kulturnega društva najpolitične strice le pocukajo za rokav, da ne bi šlo vse prehitro v pozabo.

Slovenski
vestnik
čestita!

Gospodu **Toniju Kogoj** iz Lobnika pri Železni Kapli za rojstni dan in god; gospodu **mag. Tončiju Traunu** iz Lovank za god; za osebne praznike članom društva upokojencev Pliberk: **Francu Markitzu** iz Male vasi, **Mariji Linhard** iz Libuč, **Nežiki Lubas** iz Vogrč, **Alojziji Müller** iz Vogrč, **Veroniki Amenič** iz Pliberka, **Nežki Pečnik** iz Šmihela in **Doroteji Domej** iz Rinkol; gospodu **Antonuu Mucherju** iz Šentpetra na Vašinjah za 62. rojstni dan in god; gospodu **Mirku Kelihu** iz Celovca za rojstni dan; gospe **Marej Stüber** iz Strpne vasi za okrogli jubilej; gospe **Fridi Lesnik** iz Lepene za 50. rojstni dan; za osebne praznike članom društva upokojencev Podjuna: **Neži Zunder** iz Kokij, **Francetu Vrbincu** iz Srej pri Škocijanu, **Tomeju Pesjaku** iz Malčap in **Antonuu Goltniku** z Žmanj; gospe **Neži Primik** iz Kočuhe pri Šmarjeti za 60. rojstni dan; gospe **Johani Sadolšek-Zali** iz Lobnika za 70. rojstni dan; gospe **Ljudmili Oschgan** z Ločila za 90. rojstni dan; gospe **Sonji Moritsch** iz Čahorč pri Kotmari vasi za rojstni dan; gospe **Mici Mak** iz Sel za rojstni dan; za osebne praznike članom društva upokojencev v Šentjakobu: **Tildi Kartnik** z Bistrice, **Primiju Klemenjaku** iz Šentožbalta, **Francu Melherju** iz Bruj, in **Neži Kleibner** iz Šentjakoba; gospe **Neži Vidermann** iz Borovelj pri Pliberku za 70. rojstni dan; gospodu **Tomiju Maku-Mačniku** iz Sel za rojstni dan; gospodu **Toniju Hriberniku** iz Sel za rojstni dan; gospe **Nežiki Skrutl** iz Gorič za osebni praznik; gospodu **Blažu Sturm** iz Lipe za rojstni dan; gospe **Nežki Lipuš** iz Železne Kaple za 89. rojstni dan; gospodu **Hanzeju Straussu** iz Lovank za 70. rojstni dan; gospodu **Timoteju Maliju** iz Lepene pri Železni Kapli za 66. rojstni dan; gospe **Mili Piskernik** iz Borovnice v Selah za rojstni dan; gospodu **Ernstu Pitschku** iz Holbič za rojstni dan in god; gospe **Antoniji Reichmann** iz Zeluč za 70. rojstni dan; gospe **Pavli Rosenzopf** iz Breške vasi za rojstni dan;

J.R.

Datum	Kraj	PRIREDTVITVE	Prireditelj
Sreda, 20.1 18.00	v Modestovem domu v Celovcu Dr. Tischler-Park 1	Strokovno predavanje dr. Marjana Wakouniga: Nov sistem obdavčevanja dohodkov iz kapitalnega premoženja (Prir.: Slov. gosp. zveza, Posojilnica in Zveza-Bank)	
Sreda, 20.1 18.00	v knjigarni Mohorjeve v Celovcu	Otvoritev razstave Planine v sliki in Otroški portret	Slov. planinsko društvo Celovec
Petek, 22.1 19.00	v Slomškoven domu v Celovcu 10.Okt.Str. 25	Podelitev 14. Tischlerjeve nagrade ek. svetniku Fricu Krumru; sod. MoPZ Kralj Matjaž	NSKS in KKZ
Sobota, 23.1 19.30	v farni dvorani v Šmihelu	Zbledela vizije – recital; nastopa gledališka skupina VŠGP iz Šentpetra	SPD „Šmihel“
Sobota, 23.1 20.00	pri Kovaču na Obirskem	Smeš v zrcalu – dve komediji (Miroslav Vilhar) gostuje igralska skupina iz Borovlj	SPD „Valentin Polanšek“
Ponedeljek, 25.1 20.00	v Hiši umetnikov v Celovcu	Predavanje (v nemščini): univ. prof. dr. Rudolf Neuhäuser: Meyerhold in ruski avantgardni teater	
Sobota, 30.1 19.30	v stari šoli v Šentjanžu	Koncert Iztoka Mlakarja – Štorije in baldorije vstopnice samo v prodaji (100 šil.)	SPD „Šentjanž“
Sobota, 30.1. 19.30	v farni dvorani v Pliberku	Pavliha in Mica – (Aurand Harris); gostuje mladinska gledališka skupina iz Sel	Farna Mladina
Nedelja, 31.1. 14.30	v farnem domu v Globasnici	Pavliha in Mica (Aurand Harris) gostuje mlad. gledališka skupina iz Sel	SKD Globasnica
Od sobote, 6.2. ob 14.30 do nedelje, 7.2.	v Domu v Tinjah	Seminar Otroški farni praznik za tiste, ki delajo z mladino Prispevek 150 šil., prijave po tel. 0 46 3/51 11 66	Katoliška prosveta
Sobota 6.2. 20.00	pri Habnarju na Plešerki	Hodiški ples – igra: Sekstet Šibovnik – bogat srečolov	SPD Zvezda Hodiše
od 19.2. do 21.2.	gostilni Gabriel v Lešah	Tečaj retorike – vodi Marjan Srienc; prijave pri Veroniki Pietzka, tel. 0 42 35/35 45	KSSŠ

RAZSTAVE

CELOVEC

- **Deželna galerija** – Markus Pernhart (do 31. 1.), Wolfgang Reichmann, Instalacija
- **Deželni muzej** – Markus Pernhart, risbe – gradovi
- **Kavarna v Hiši umetnikov** – Luisa Celentano (do 30.1)
- **Siemensforum, Werner von Siemensark 1**, – razstave del osmih španskih slikarjev Španski konstruktivizem (do 28.2)

DUNAJ

- **Galerija KSSŠ**, Mondscheingasse 11, 7. okraj, Andrej Krištof, psevdonim Frlin 92, med 14. in 17. uro

TINJE

- **Dom v Tinjah** – v sredo, 20.1. ob 19.30 – Odprtje razstave del Kristijana Sadnikarja – olja, pejzaži

PLIBERK

- **Galerija Falke & Kuhn**, Libuče – Januš, Meyer, Reis, Strohmeier, Vouk – Mali format (do 30. 1.)

OBZORNİK

Danes menjava v Beli hiši

WASHINGTON. – Danes bo v Washingtonu veliko slavje ob nastopu 42. ameriškega predsednika Billa Clintona. Zbrala se bo vsa ameriška glasbena in filmska smetana, napovedujejo pa udeležbo tudi nekako 250.000 ameriških državljanov. Billa Clintona bo sprejel dosedanji predsednik George Bush z ženo Barbaro, popoldne pa bo zaprisegel pred ameriškim kongresom.

Z nastopom demokrata Clintona se končuje obdobje predsednikovanja republikancev Ronalda Reagana in Georga Busha. Predvsem slednji je aktivno sodeloval v velikih mednarodnih procesih, največjem – razpadu Sovjetske zveze – in zatonu drugega najmočnejšega moža na svetu Mihaila Gorbačova, izvedel je bliskovito zalivsko vojno proti iraškemu samodržcu Sadamu Huseinu in napad kot svoje zadnje dejanje ponovil po skoraj natanko dveh letih, v krizi in vojni na tleh bivše Jugoslavije pa je križem rok čakal, da bo kapitulirala politika njegovih evropskih zaveznikov. V zgodovino se bo pozitivno zapisal zaradi sklenitve doslej največjega sporazuma o razoroževanju z ruskim predsednikom Jelcinom, v ameriškem spominu pa bo ostal tudi zaradi velike gospodarske recesije in nerešenih pro-

blemov, zaradi česar je tudi izgubil volitve za svoj drugi mandat.

Billu Clintonu vsekakor ne bo lahko, saj Američani po ugotovitvah znanega Gallupovega inštituta od njega pričakujejo predvsem ureditev gospodarskih razmer. Novi vodja ameriške diplomacije, zunanji minister Christopher, pa je napovedal, da bo težišče ameriških zunanje-političnih prizadevanj za ureditev razmer v Bosni in Hercegovini.

42. ameriški predsednik Bill Clinton

Četrtno pomoči zaplenijo Srbi

NEW YORK. – Po poročilu Urada za človekoljubno pomoč Thomasa Brennerja srbske sile v Bosni in Hercegovini zaplenijo vsaj četrtno vse pomoči, ki jo mednarodne humanitarne organizacije pošiljajo izstradanemu prebivalstvu. V poročilu, ki ga je pripravil za ameriško zunanje ministr-

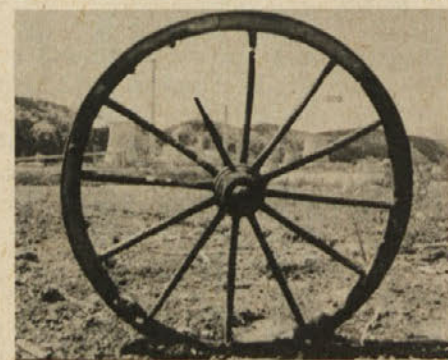
stvo, Brenner pravi, da so mirovne sile OZN Srbe skušale pomirjati s tem, da so jim zaplembo kar dovolile. S tem pa so sile OZN srbsko policijo tudi uradno priznale za oblast. Zaplembo pomoči poteka tudi na sarajevskem letališču. Pri tem pa si Srbi lahko izbirajo, kar potrebujejo.

Sanacija termoelektrane Šoštanj

V Šostanju sta v pripravi za podpis dve pogodbi: prva z izvajalci del za čistilne naprave in druga z avstrijskim ekološkim skladom.

Termoelektrarne v Šostanju so 18. novembra lani že podpisale listino o nameri z avstrijskim konzorcijem o izgradnji naprave za odžvepljanje dimnih plinov za blok IV. Že res, da to še ni prava pogodba, pomembno pa je, da je že s podpisom te listine začel teči dveletni rok za začetek poskusnega obratovanja. Kakorkoli že, pravo pogodbo naj bi podpisali v 45 dneh po podpisu listine o nameri, vendar so zaradi božično-novoletnih praznikov sedaj v mali časovni zamudi...toda vse kaže, da bo podpisana še v januarju letos, ve povedati direktor TEŠ Jaroslav Vrtačnik.

Za podpis pa pripravljajo še eno pogodbo, in sicer z avstrijskim ekološkim skladom. Avstrija je namreč sklenila pomagati v okviru svojih možnosti pri ureditvi čistilnih naprav, saj je zaradi bližine – približno 40 km zračne linije do meje – termoelektrarna največji onesnaževalec zraka in bi s sanacijo prihajalo manj škodljivih snovi na avstrijsko področje. Kot se je izvedelo, je iz sklada za

tokratno ureditev čistilnih naprav na bloku IV namenila 160 milijonov šilingov. Tudi to pogodbo naj bi podpisali v kratkem.

Za zdaj pa še ni znano, kaj vse je ugotovil republiški sanitarni inšpektor Dušan Vrtovec, ki je pred dnevi obiskal šoštanjsko termoelektrarno. Bodo podaljšali rok za redno obratovanje pod temi že znanimi pogoji, ali pa bo svoje vendarle rekla tudi republiška sanitarna inšpekcija, – saj bi se moral močno znižati izpuh žveplovega dvokisa.

A. Ojsteršek

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 20. 1. Glasbena sredo

Četrtek, 21. 1. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 22. 1. Nove knjige

Sobota, 23. 1. Od pesmi do pesmi – Od srca do srca

Nedelja, 17. 1.

6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem, duhovna misel (p. Ivan Olip)

18.10–18.30 Dogodki in odmevi.

Ponedeljek, 25. 1. Hodi popotnik skozi koroški vek – ob 70. letnici dr. Valentina Inzka

Torek, 26. 1. Partnerski magazin.

